

Formuepleje A/S
Att.: Direktionen / Bestyrelsen
Værkmestergade 25
8000 Aarhus C

18. juni 2018

Ref. csr

J.nr. 6077-0048

Afgørelse: Formuepleje A/S' salg af gearede alternative investeringsfonde

FINANSTILSYNET
Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf. 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr. 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

Afgørelse

Finanstilsynet påtaler, at Formuepleje A/S (herefter "Formuepleje" eller "selskabet") ikke har haft tilstrækkelige procedurer til at sikre, at selskabet har foretaget fyldestgørende hensigtsmæssighedstest af kunderne.

ERHVERVSMINISTERIET

Baggrund

Finanstilsynet blev i efteråret 2017 opmærksom på, at Formuepleje i forbindelse med en række investorarrangementer havde udleveret en brochure, hvori den alternative investeringsfond Formuepleje Penta blev sammenlignet med en række danske investeringsforeninger, der investerer i globale aktier.

Formuepleje tilbyder, at en kunde kan investere i investeringsfonden Formuepleje Penta direkte fra selskabets hjemmeside, uden at kunden har modtaget forudgående investeringsrådgivning. I den forbindelse gennemfører Formuepleje en hensigtsmæssighedstest af kunden forud for, at en ordreblanket udarbejdes.

Formuepleje Penta er ifølge dokumentet med væsentlig investorinformation en alternativ investeringsfond, der gearer sin investering ved at optage lån for, hvad der svarer til ca. fire gange formuen. Formuepleje Penta er således et komplekst finansielt instrument.

Finanstilsynet har valgt at undersøge, hvordan selskabet gennemfører hensigtsmæssighedstest af kunder, inden kunderne investerer i Formueplejes alternative investeringsfonde.

Finanstilsynet har derudover undersøgt, om Formuepleje har efterlevet markedsføringsreglerne i forbindelse med de informationer om Formuepleje

Penta, som er udleveret til potentielle investorer på de pågældende investorarrangementer. Finanstilsynet har, efter en samlet vurdering af Formueplejes skriftlige materiale og under hensyntagen til de supplerende informationer som Formuepleje har givet i den relevante sammenhæng, vurderet, at Formuepleje ikke har handlet i strid med markedsføringsreglerne.

Høring

Finanstilsynet sendte den 16. maj 2018 et udkast til afgørelse i høring hos Formuepleje. Formuepleje afgav den 30. maj 2018 sit høringssvar. Formuepleje skriver bl.a., at man ikke er enig i, at de konstaterede forhold skal resultere i en påtale, da selskabet finder, at man har haft tilstrækkelige procedurer til at gennemføre hensigtsmæssighedstest.

Formuepleje vurderer således, at man ved at forholde sig til de indsamlede oplysninger om kundens beskæftigelse, uddannelse og kendskab til finansielle instrumenter samt antal af handler har opnået et objektive billede af, om en investering vil være hensigtsmæssig for kunden.

Formuepleje har derudover foreslået nogle tekstmæssige og faktuelle præciseringer, som i nogen grad er blevet imødekommet.

Retligt grundlag

Det fremgår af § 18, stk. 1, nr. 1, i lov om forvaltere af alternative investeringsfonde (herefter benævnt "FAIF-loven"), at en forvalter af en alternativ investeringsfond til enhver tid skal udøve sine aktiviteter i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god praksis inden for forvaltningsområdet.

Det følger af bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel (herefter benævnt "investorbeskyttelsesbekendtgørelsen"), at en værdipapirhandler, når denne udfører eller formidler ordrer for en detailkunde, skal udbede sig oplysninger fra kunden om dennes kendskab til og erfaring med det pågældende investeringsprodukt. På baggrund af oplysningerne skal værdipapirhandleren vurdere, om det påtænkte produkt er hensigtsmæssigt for kunden.

Det følger af vejledningen til investorbeskyttelsesbekendtgørelsen, at omfanget af oplysninger der skal indhentes afhænger af kompleksitetsgraden og risikoniveauet af det produkt, der udbydes. Der skal derfor indhentes mere omfattende oplysninger, hvis kunden ønsker at investere i et komplekst eller et risikabelt produkt.

Det fremgår derudover af ESMA's retningslinjer for visse aspekter af egnethedskravene ifølge MiFID, at en værdipapirhandler bør træffe alle rimelige foranstaltninger for at sikre pålideligheden af de oplysninger, der indhentes om kunden, herunder bl.a. ikke forlade sig for meget på kundens egen vurdering af viden om finansielle instrumenter. Kravene til afdækning af kundens produktkendskab og –erfaring er ensartede for gennemførelse af egnethedstest og hensigtsmæssighedstest.

Formuepleje er som forvalter af en alternativ investeringsfond som udgangspunkt ikke omfattet af investorbeskyttelsesbekendtgørelsen, når selskabet sælger andele i alternative investeringsfonde, som selskabet selv administrerer.

Formueplejes gennemførelse af hensigtsmæssighedstest

Formuepleje giver mulighed for, at man kan investere i de alternative investeringsfonde, som selskabet administrerer, via Formueplejes hjemmeside uden at modtage rådgivning inden investeringen.

I den forbindelse har selskabet valgt, at kunden skal gennemføre en hensigtsmæssighedstest, hvor kunden skal informere om sit kendskab til og erfaring med forskellige finansielle instrumenter mv. med henblik på, at Formuepleje kan vurdere, om kunden har den fornødne forståelse af produkternes egenskaber og risici til, at det er hensigtsmæssigt for kunden at investere.

I spørgeskemaet som anvendes til hensigtsmæssighedstesten oplyses kunden om, at Formuepleje, i medfør af investorbeskyttelsesbekendtgørelsens § 12, er forpligtet til at gennemføre hensigtsmæssighedstesten for at sikre sig, at kunden forstår de risici, der er forbundet med investeringen.

Formuepleje har indtil den 19. april 2018 anvendt et spørgeskema, hvor kundens produktkendskab er blevet afdækket ved, at kunden ved afkrydsning har skullet vurdere sit eget kendskab til en række forskellige typer investeringsprodukter, herunder kapitalforeninger, som henholdsvis "intet", "middel" eller "godt". Skemaet har ikke givet mulighed for nærmere at afdække omfanget af kundens produktkendskab eller kundens forståelse af relevante produktkarakteristika og –risici. Kundens investeringserfaring er blevet afdækket ved, at kunden skulle oplyse det antal handler med et givet instrument, som vedkommende har foretaget i det foregående år.

I tillæg til spørgeskemaet har Formuepleje haft en skriftlig arbejdsgang for gennemførelse af hensigtsmæssighedstest, som har været anvendt af selskabets medarbejdere indtil den 19. april 2018. Arbejdsgangen har bestået af en overordnet anvisning om, at de oplysninger som kunden har afgivet skal

ses som faktorer, der tilsammen kan indikere kundens kendskab til og erfaring inden for et givet investeringsområde. Arbejdsgangen har ikke indeholdt nogen yderligere anvisning for, hvordan de ansatte i Formuepleje har skullet forholde sig til og bedømme kundeoplysningerne.

Formuepleje har undervejs i Finanstilsynets undersøgelse valgt at ændre hensigtsmæssighedstesten samt præcisere arbejdsbeskrivelsen for gennemførelse af hensigtsmæssighedstest.

I den reviderede hensigtsmæssighedstest skal kunden som supplement til de ovenstående oplysninger også oplyse om sit kendskab til tabsrisikoen ved en række forskellige finansielle instrumenter. Hensigtsmæssighedstesten indeholder ikke spørgsmål, som objektivt kan afdække kundens kendskab til og forståelse af de relevante investeringsprodukters egenskaber og risici.

Den reviderede arbejdsbeskrivelse er blevet udbygget, så der nu er klarere anvisninger for, hvordan de ansatte skal forholde sig til kundeoplysningerne og i hvilke tilfælde, at investeringen kan vurderes at være hensigtsmæssig eller ikke hensigtsmæssig for kunden samt, hvornår man skal indhente yderligere oplysninger fra kunden om dennes kendskab til og forståelse af et investeringsprodukt.

Finanstilsynets vurdering

Formuepleje er som forvalter af en alternativ investeringsfond ikke omfattet bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel, når selskabet formidler andele i en alternativ investeringsfond, som selskabet selv administrerer. Formuepleje er således heller ikke forpligtet til at gennemføre en hensigtsmæssighedstest af kunden, jf. bekendtgørelsens § 12, når selskabet sælger andele i en alternativ investeringsfond.

Finanstilsynet finder imidlertid, at hvis Formuepleje alligevel vælger at gennemføre en hensigtsmæssighedstest af kunderne, skal denne leve op til de gældende standarder for en sådan test, så kunderne kan være betryggede i, at der er foretaget en fyldestgørende stillingtagen til investeringens hensigtsmæssighed for den pågældende kunde. Dette følger af selskabets forpligtelse til at handle i overensstemmelse med reglerne om god skik, jf. § 18, stk. 1, nr. 1 i FAIF-loven.

Det er Finanstilsynets vurdering, at det spørgeskema og den arbejdsgang for gennemførelse af hensigtsmæssighedstest, som Formuepleje har anvendt i forbindelse med salg af bl.a. Formuepleje Penta til og med den 19. april 2018 ikke har været egnet til at foretage en fyldestgørende hensigtsmæssigheds-vurdering.

Finanstilsynet lægger i sin vurdering vægt på, at de indsamlede oplysninger om kundens produktkendskab dels har været for simple dels har været baseret på kundens subjektive vurdering af egen produktforståelse. Dette medfører en risiko for, at kunden overestimerer sit eget kendskab til og forståelse af produktets karakteristika og risici samt at kunden og Formueplejes ansatte har en forskellig opfattelse af, hvad der forstås ved at have tilstrækkeligt kendskab til produktet. Formueplejes hensigtsmæssighedstest har dermed ikke været egnet til at foretage en tilstrækkelig præcis vurdering af kundens produktkendskab.

Derudover har arbejdsgangen for gennemførelse af hensigtsmæssighedstest været af en så generel og overordnet karakter, at Finanstilsynet vurderer, at den ikke har været egnet til at kompensere for spørgeskemaets usikkerheder. Finanstilsynet finder særligt, at fraværet af retningslinjer for at vurdere, hvornår en kunde har et tilstrækkeligt kendskab til og erfaring med et produkt samt fraværet af anvisninger for, hvornår de ansatte skal udbede sig yderligere oplysninger om kundernes produktkendskab, medfører en risiko for at kunderne ikke har fået foretaget en fyldestgørende hensigtsmæssighedstest, inden de har investeret.

Finanstilsynet konkluderer på den baggrund, at Formuepleje til og med den 19. april 2018 ikke har haft de fornødne procedurer og foranstaltninger til at foretage hensigtsmæssighedstest af selskabets kunder på forsvarlig vis. Dette strider imod FAIF-lovens § 18, stk. 1, nr. 1. Henset til at Formuepleje efterfølgende har ændret sin hensigtsmæssighedstest og udbygget og præciseret sin arbejdsgang herfor, finder Finanstilsynet ikke anledning til at foretage sig yderligere, men Finanstilsynet påtaler de tidligere konstaterede mangler.

Klagevejledning

Finanstilsynets afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er modtaget, jf. § 189 i lov om forvaltere af alternative investeringsfonde, indbringes for Erhvervsankenævnet pr. e-mail på ean@erst.dk eller pr. post til Toldboden 2, 8800 Viborg, tlf. 72 40 56 00.

Det følger af § 7 i bekendtgørelse om Erhvervsministeriets Erhvervsankenævnet, at det er forbundet med et gebyr på 4.000 kr. at klage til Erhvervsankenævnet. Ved klager over forhold, der ikke vedrører klagerens aktuelle eller fremtidige erhvervsforhold, er gebyret dog 2.000 kr. Efter § 15, stk. 4, i nævnte bekendtgørelse, kan nævnet eller formanden på dets vegne træffe bestemmelse om hel eller delvis tilbagebetaling af det indbetalte gebyr, hvis der gives klageren helt eller delvist medhold. Gebyret tilbagebetales, hvis klagen afvises.

Offentliggørelse

Det følger af § 172, stk. 1 i lov om forvaltere af alternative investeringsfonde, at Finanstilsynet skal orientere offentligheden om sager, som er behandlet af Finanstilsynet og som er af almen interesse. Finanstilsynet finder, at denne sag er af almen interesse, og afgørelsen vil derfor blive offentliggjort på Finanstilsynets hjemmeside.